

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoCsp/6/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119212272
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119212272.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu: S. G., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v K. J. I., na ul. V. č. XX, právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, p r o t i žalovanému: Poštová banka, a. s., so sídlom v Bratislave, na Dvořákovom nábreží č. 4, IČO: 31 340 890, právne zastúpenému: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom v Bratislave, na Dvořákovom nábreží č. 8/A, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 665,07 eur s prísl. a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 03.12.2019 č.k. 10Csp 154/2019-44 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobcovi sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 665,07 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 17.08.2019 do zaplatenia. Ďalej určil, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere zo dňa 12.05.2014 v obchodných podmienkach v článku VI. Splácanie úveru - bod 6.4 v znení: „Dižník/Spoludlžník podpisom ZoÚ súhlasí, aby sa splátky úveru započítavali v nasledujúcom poradí: a) poplatky podľa Sadzobníka poplatkov, b) úrok z omeškania, c) úrok z úveru, d) splátka istiny úveru, pričom platí, že v prípade viacerých pohľadávok Poštovky voči Dižníkovi sa platby Dižníka započítavajú najskôr na pohľadávky skôr splatné,“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej medzi stranami sporu bola dňa 12.05.2014 uzatvorená zmluva o úvere „Dobrá pôžička“. Jej predmetom bolo poskytnutie úveru vo výške 880 eur. V zmluve bola uvedená úroková sadzba 24,90 %, RPMN vo výške 27,94 %, priemerná RPMN vo výške 25,82 %, počet mesačných splátok 120 vo výške po 21 eur, dátum konečnej splatnosti 20.05.2024 a celková čiastka úveru vo výške 2.126,77 eur. Žalobca z tejto zmluvy uhradil žalovanému celkovo sumu 1.545,07 eur, čo medzi stranami sporné nebolo.

3. Z prehlásenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 09.07.2019 vyplývalo, že žalobca ako spotrebiteľ sa na združenie obrátil dňa 24.05.2019 a bol informovaný o bezúročnosti uzatvorenej zmluvy a rovnako tak o neprijateľných zmluvných podmienkach týkajúcich sa zmluvy uzatvorenej so žalovaným.

4. Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. Jednou z týchto náležitostí je tiež ročná percentuálna miera nákladov a celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

5. Údaj o RPMN je jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, pretože zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť, a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Zákonodarca v záujme poskytnutia ochrany slabšej zmluvnej strany v spotrebiteľskom právnom vzťahu teda spotrebiteľovi stanovil prísne obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. sprísnil aj tým, že pri údají o RPMN sa musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie výšky RPMN. Je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve spomínaný údaj chýba, keďže nie je uvedené aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN, a preto je potrebné považovať úver za bezúročný a bez poplatkov. Už len z tohto dôvodu bolo opodstatnené žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia vyhovieť.

6. Žalobca mal žalovanému zaplatiť len sumu 880 eur, ktorú reálne ako úver vyčerpal a nakoľko mu zaplatil až čiastku 1.545,07 eur, bolo dôvodné zaviazat' žalovaného k zaplaceniu sumy 665,07 eur predstavujúcu jeho bezdôvodné obohatenie v dôsledku plnenia bez právneho dôvodu podľa ust. § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

7. Okrem toho v zmluve je uvedená celková čiastka 2.126,77 eur, avšak pri počte splátok 120 vo výške 21 eur mesačne to predstavuje výslednú sumu 2.520 eur. Z uvedeného následne vyplýva aj nesprávnosť údajov o RPMN.

8. Je potrebné vychádzať z toho, že každá spotrebiteľská zmluva musí byť transparentná. Zmluvné podmienky musia byť formulované jasne a zrozumiteľne nielen gramaticky, ale aj z toho pohľadu, aby spotrebiteľ bol schopný na základe jasných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú. Zásada transparentnosti dopadá i na aplikáciu Všeobecných obchodných podmienok a Sadzobníka poplatkov. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru a nesmú slúžiť k tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že ujdú jeho pozornosti. Pokiaľ tak dodávateľ urobí, takému konaniu nemožno priznať právnu ochranu.

9. V dôsledku uvedeného súd prvej inštancie v zmysle ust. § 53 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 5 Občianskeho zákonníka vyhlásil zmluvnú podmienku uvedenú vo výroku rozsudku za neprijateľnú, pretože vo vopred pripravenom texte veriteľa absentuje vôľa zmluvných strán dohodnúť sa na povinnosti dlžníka platiť platby na iný účel, ako je splatenie istiny úveru. Dlžník - žalobca nemal nijakú možnosť túto zmluvnú podmienku ovplyvniť, pričom je faktom, že ide o ľubovôľu dodávateľa, na aký účel si započíta platbu, čo spôsobuje obrovskú nerovnováhu v spotrebiteľskom vzťahu a úplnú nadvládu dodávateľa nad spotrebiteľom. Ak by si aj dlžník - spotrebiteľ chcel platbou veriteľovi - dodávateľovi znížiť istinu, dodávateľ má v zmysle dojednanej zmluvnej podmienky možnosť vykonať zápočet tejto platby na ľubovoľnú časť pohľadávky, resp. v dodávateľom stanovenom poradí na poplatky podľa Sadzobníka, úrok z omeškania, úrok z úveru a až nakoniec na splátku istiny úveru.

10. Čo sa týka naliehavého právneho záujmu na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky, vychádzajúc z ustanovení zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, je potrebné konštatovať, že v každom prípade je tento záujem žalobcu ako spotrebiteľa daný a to bez toho, aby žalobca musel uvedený naliehavý právny záujem na určení osobitným spôsobom preukazovať, pretože tento priamo vyplýva z ustanovení tohto zákona, najmä z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Navyše naliehavý právny záujem vyplýva aj z potreby zosúladenia skutkového a právneho stavu.

11. V tejto súvislosti sa súd prvej inštancie v celom rozsahu pridržiaval rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 22.03.2018 vydaného vo veci 22 Co 79/2017.

12. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty vyplývajúcej z ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech a o tom, kto ho získal. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tomto dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti skôr.

13. Pri bezdôvodnom obohatení musí súd prihliadať podľa ust. § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka tak na uplynutie subjektívnej lehoty ako aj objektívnej lehoty. Vo vzťahu k subjektívnej lehote žalobca uviedol a prehlásením doložil, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedel v máji roku 2019, teda dvojročná subjektívna premlčacia lehota mu uplynie až v máji roku 2021, pričom v konaní nebolo preukázané, aby toto tvrdenie nebolo pravdivé. Pre absenciu akéhokoľvek dôkazu opaku tak súd nemohol považovať námietku premlčania z hľadiska subjektívnej premlčacej lehoty za dôvodnú.

14. Čo sa týka objektívnej premlčacej lehoty, objektívna premlčacia lehota plynie od vzniku bezdôvodného obohatenia, t.j. v danom prípade od úhrady žalobcu žalovanému. V danom prípade je potrebné vychádzať z desaťročnej premlčacej lehoty. Žalovaný má totiž v predmete činnosti poskytovanie úverov, a preto sa vyžaduje, aby dodržiaval príslušné právne normy vzťahujúce sa na ich poskytovanie. Žalovaný preto minimálne musel byť uzročený s tým, že pokiaľ v úverovej zmluve neuviedol obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, musel si byť vedomý toho, že pri spotrebiteľovi si nebude môcť žiadať úroky a iné poplatky a pre prípad, ak tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený. Minimálne teda na jeho strane išlo o nepriamy úmysel získať majetkový prospech. Keďže posledné úhrady boli vykonané v roku 2016, desaťročná premlčacia lehota uplynie až v roku 2026. Právny názor o desaťročnej premlčacej lehote bol vyslovený už vo viacerých súdnych rozhodnutiach v typovo obdobných sporoch. Námietka premlčania vznesená žalovaným tak nebola vyhodnotená ako dôvodná.

15. S prihliadnutím na uvedené súd prvej inštancie rozhodol tak ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

16. Výrok o trovách odôvodnil ustanoveniami § 251, § 255 ods. 1 a § 255 ods. 2 C.s.p.

17. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobcu bola zamietnutá. Alternatívne požadoval rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na nové konanie a rozhodnutie. Ako dôvod uviedol, že žalobca splatil dlh zo zmluvy o úvere dňa 18.10.2016. Subjektívna premlčacia lehota na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia uplynula dňa 18.10.2018. Začiatok plynutia premlčacích dôb je stanovený odlišne a ich vzájomný vzťah je taký, že sú na sebe nezávislé čo do svojho plynutia, jeho začiatku aj konca. Ak skončí plynutie niektorej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu, ak je vznesená námietka premlčania. Podaná námietka premlčania spôsobuje zánik vymáhateľnosti a uplatniteľnosti pohľadávky žalobcu voči žalovanému. Subjektívnu vedomosť o skutkových vedomostiach, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, žalobca mal v momente splatenia úveru. Tento záver sa pritom opiera o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydané vo veci 1Cdo 67/2011. Najdôležitejšie rozhodnutie preukazujúce nesprávnosť rozhodnutia súdu je rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vydané pod sp. zn. 1Cdo 238/2017, v ktorom dovolací súd konštatoval, že samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných prípadoch samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu (veriteľa).

18. Čo sa týka spôsobu započítania platieb na poplatky, úroky a istinu, tento vychádza z obchodnoprávneho charakteru zmluvy o úvere. V tomto prípade nemožno hovoriť o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, nakoľko pri splnení všetkých zmluvných podmienok spotrebiteľa nijak neznevýhodňuje. Už pri uzatváraní zmluvy o úvere totiž tento presne vie, aká bude celková výška nákladov (poplatky, úroky a podobne), ak sa bude pridržovať ustanovení zmluvy. Zmluva o spotrebiteľskom úvere je absolútnym obchodom a z toho vyplýva aj aplikácia ustanovení Obchodného zákonníka na jej znenie. Započítanie platieb neupravuje zákon o spotrebiteľských úveroch, preto o aplikácii ustanovení obchodného práva žalovaný nemá pochybnosti. Bez ohľadu na spotrebiteľský charakter nie je spornou otázka, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom. Žalobca postupoval v súlade so zákonom, keď započítaval úhradu najskôr na úroky a až následne na istinu. Podľa ust. § 330

ods. 2 Obchodného zákonníka pri plnení peňažného záväzku sa započíta platenie najprv na úroky a potom na istinu, ak dlžník neurčí inak. Žalobca pri žiadnej zo svojich platieb neurčil, že sa má započítavať výlučne na istinu.

19. Zmluva o úvere obsahuje údaj o RPMN banky a to vo výške 27,94 %. Podľa žalobcu však nebola uvedená správne, nakoľko mu nezáväzná internetová kalkulačka vypočítala RPMN vo výške 30,05 %. Tieto kalkulačky sú však len informatívnym a nezáväzným prostriedkom, ktorých závery nie je možné považovať za hodnoverné a aplikovať na dané súdne konanie. Internetové kalkulačky neposkytujú úplné a presné výpočty, sú orientačným nástrojom, ktorý informatívne počíta RPMN, no nemožno na ne hľadieť ako na záväzný dôkaz. Údaj o RPMN bol v zmluve o úvere uvedený správne a v žiadnom prípade nebol uvedený v neprospech spotrebiteľa. Ani z tohto dôvodu tak zmluvu o úvere nemožno sankcionovať bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou na jej základe poskytnutého úveru.

20. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

21. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvedený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

22. Čo sa týka práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, toto podlieha premlčaniu. Pri premlčaní práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba, a to subjektívna (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a objektívna (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Začiatok subjektívnej i objektívnej premlčacej doby je stanovený odlišne, na sebe nezávisle a ich plynutie a skončenie je tiež vzájomne nezávislé. Subjektívna premlčacia doba môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže prekročiť. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a na začatie jej plynutia vždy treba rešpektovať subjektívnu stránku oprávneného týkajúcu sa jeho vedomosti o bezdôvodnom obohatení a vedomosti o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil.

23. Začiatok subjektívnej premlčacej doby je viazaný na skutočnú vedomosť oprávneného o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a o osobe, ktorá sa na jeho úkor obohatila.

24. Slová „keď sa oprávnený dozvie“, je potrebné vykladať v tom zmysle, že oprávnená osoba musí nadobudnúť vedomosť o skutočnostiach uvedených v ustanovení § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Nie je možné len predpokladať, že by oprávnená osoba mohla o tom vedieť alebo že by sa o tom mohla dozvedieť alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť.

25. V prejednávanvej veci je nepochybné, že žalobca v čase úhrady poslednej splátky nemal vedomosť o tom, že žalovanému poskytuje i plnenia, na ktoré tejto strane sporu nárok nevznikol. Na to, aby sa spotrebiteľ skutočne dozvedel o bezdôvodnom obohatení, musel by skutočne vedieť, že v dôsledku nedodržania predpísaných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je úver poskytnutý veriteľom bezúročný a bez poplatkov.

26. V súvislosti s posudzovaním behu dvojročnej subjektívnej premlčacej doby je potrebné zdôrazniť, že žalobca vstupoval do zmluvného vzťahu so žalovaným ako so subjektom podnikajúcim v oblasti poskytovania spotrebiteľských úverov v dobrej viere, že žalovaným predložená a vopred pripravená zmluva bude obsahovať všetky náležitosti vyžadované v tom čase účinným zákonom č. 129/2010 Z.z. V čase úhrady poslednej splátky žalobca ako priemerný spotrebiteľ nemohol ani len predpokladať, že žalovanému uhrádza aj peňažné plnenie, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol.

27. O vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného sa žalobca podľa vlastného vyjadrenia dozvedel od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v mesiaci máj roku 2019. K tomuto svojmu vyjadreniu predložil aj prehlásenie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS zo dňa 09.07.2019 (č.l. 15 spisu). O pravdivosti tohto tvrdenia nemá žiadne pochybnosti ani odvolací súd.

28. Žalovaný ako banka má dlhodobu v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. V čase uzatvorenia zmluvy platila pri spotrebiteľských úveroch úprava vyžadujúca okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka uvádzať aj ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom sa museli uviesť všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov (§ 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy). Táto zákonom vyžadovaná osobitná náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržaná nebola. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie takejto zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho následkov v neprospech žalobcu. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobu pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov, v rozpore so zákonom nedodrží predpísané náležitosti zmluvy spôsobujúce, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažké uveriť, aby žalovaný nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzavretím zmluvy bez náležitosti vyžadovanej ust. § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy a pre prípad že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený. Záver o potrebe aplikácie desaťročnej objektívnej premlčacej doby upravenej v ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka má teda oporu vo vykonanom dokazovaní.

29. Podľa ust. § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

30. Ak zákon vyžaduje v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvádzať všetky predpoklady použité na výpočet RPMN, je nepochybné, že do kategórie týchto predpokladov je potrebné zaradiť i matematický výpočet, na základe ktorého veriteľ dospeje k určitej výške RPMN. Ako inak by spotrebiteľ mohol preveriť správnosť takéhoto výpočtu RPMN ako jednej z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere umožňujúcej posúdiť výhodnosť úveru, čo nepochybne má zásadný vplyv na jeho rozhodnutie vstúpiť do úverového vzťahu s veriteľom. Je nemysliteľné od spotrebiteľa očakávať, aby len na základe údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov uvedenej v zmluve mohol posúdiť správnosť tejto náležitosti zmluvy.

31. Vychádzajúc z výšky mesačnej splátky 21 eur a počte splátok 120, celková čiastka, ktorú musel žalobca zaplatiť, predstavovala sumu 2.520 eur, teda sumu o 393,23 eur vyššiu v porovnaní so sumou 2.126,77 eur uvádzanou v zmluve o úvere. Ak žalovaný pri výpočte RPMN vychádzal z nesprávne stanovenej celkovej čiastky, ktorú musel spotrebiteľ zaplatiť, čo má bez akýchkoľvek pochybností vplyv i na správnu výšku nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, bez akýchkoľvek pochybností došlo k podhodnoteniu RPMN, ktorej výpočet je závislý od správne uvedených celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. Celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, zákon č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy definoval v ustanovení § 2 písm. h) a rozumel sa ňou súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. S nesprávne uvedenou ročnou percentuálnou mierou nákladov v neprospech spotrebiteľa a s neuvedením správnej celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, je spojená sankcia v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru v súlade s ust. § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

32. Medzi stranami sporu bola bez akýchkoľvek pochybností uzatvorená štandardná formulárová zmluva o spotrebiteľskom úvere. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

33. Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o spotrebiteľskom úvere túto charakteristiku spĺňa. Jej súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednanie majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalobca ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

34. Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa článku 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života.

35. Podľa ust. § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka).

36. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spájal v ust. § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

37. Keďže ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu, pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

38. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ustanovenia § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka. Toto právo spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami si spotrebiteľ môže uplatniť bez ohľadu na to, či záväzok zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere z jeho strany bol splnený alebo nie. Je nepochybné, že zakomponovanie akejkoľvek neprijateľnej podmienky do zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo strany dodávateľa predstavuje porušenie práv alebo povinností ustanovených zákonom za účelom ochrany spotrebiteľa.

39. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi ďalšie právo, a to právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

40. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

41. Ak zákon č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov upravuje právo spotrebiteľa domáhať sa súdnej ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a zároveň v prípade úspechu v spore mu priznáva právo ďalšie a to právo na primerané finančné zadosťučinenie, je nemysliteľné, aby spotrebiteľovi bola odňatá možnosť domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok len preto, že si svoje povinnosti zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere splnil. Takýmto spôsobom by dodávatelia boli zbavení akejkolvek zodpovednosti a následkov za nimi naformulované znenie neprijateľných podmienok v zmluvách so spotrebiteľmi, čo rozhodne nebolo úmyslom zákonodarcu.

42. V prejednávanej veci predmetom konania je spotrebiteľský spor upravený ustanoveniami § 290 a nasl. C.s.p. V spotrebiteľských sporoch Civilný sporový poriadok v ustanovení § 298 umožňuje súdu v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

43. Aké povinnosti vyplývajú pre dodávateľa v prípade určenia zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve za neplatnú pre jej neprijateľnosť upravuje ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, ak súd určí niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

44. Občiansky zákonník ako právny predpis upravujúci spotrebiteľské vzťahy, ktorý je v súlade s ust. § 52 ods. 2 veta tretia priamo aplikovateľný i na úverovú zmluvu uzatvorenú podľa ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, upravuje pri všetkých právnych vzťahoch, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, prednostné použitie ustanovení Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Občiansky zákonník na rozdiel od Obchodného zákonníka v ust. § 566 ukladá pri čiastočnom plnení peňažného dlhu započítať plnenie dlžníka najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak. Zo strany žalobcu ako dlžníka k takémuto inému určeniu nedošlo, a preto ak žalovaný pri započítaní platieb vychádzal z ustanovení Obchodného zákonníka, jeho postup je priamo v rozpore s ust. § 566 Občianskeho zákonníka.

45. Zmluvná podmienka uvedená v Obchodných podmienkach v článku VI. Splácanie úveru - bod 6.4 nebola so žalobcom ako spotrebiteľom osobitne vyjednaná, je hrubo nevyvážená, pretože nerešpektuje nepochybny a oprávnený ekonomický záujem spotrebiteľa na tom, aby najskôr splatil istinu úveru, ktorá je základom pre úročenie pohľadávky, ale pripúšťa v tak závažnej otázke akou je rozhodnutie o účele platby spotrebiteľa ľubovôľu dodávateľa, teda jeho svojvoľné rozhodnutie o výške nielen príslušenstva, ale v konečnom dôsledku aj o výške samotnej istiny pohľadávky. Vzťah sa tak v tejto otázke stáva pre spotrebiteľa netransparentným a konanie dodávateľa nepredvídateľným. V prípade nezaplatenia splátok môže veriteľ od zmluvy odstúpiť, prípadne úver predčasne zosplatiť a takto udržiavať základ pre narastanie úrokov z omeškania zo stále nezaplatenej istiny. Dojednaná zmluvná podmienka nielenže zakladá hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, pretože nerešpektuje jeho vôľu a oprávnené záujmy a umožňuje dodávateľovi bezvýhradne presadzovať jeho ekonomické záujmy, ale aj odporuje ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s ust. § 566 Občianskeho zákonníka. Ide preto o neprijateľnú zmluvnú podmienku, tak ako to konštatuje súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí.

46. S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

47. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 C.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že úspešnému žalobcovi v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

48. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).